

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS VA'ESCHANAN • MAAMAR 7

וידעת היום והשבות אל לבבך כי הוי' הוא...

« Sache aujourd'hui et ramène-
le à ton cœur : Havaya est Elokim... »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/vaeschanan/7/

1 וידעת היום והשבות אל לבבך כי הוי' הוא האלקים אין עוד. פי' וידעת היום כמו שהיום הוא עם הלילה ושניהם אחד כמ"ש ויהי ערב ויהי בקר יום אחד.

«Connais ce jour et ramène-le à ton cœur: Havaya est Elokim, il n'y a rien d'autre.» Le sens de «Connais ce jour» est le suivant: de même que le jour est uni à la nuit, et que tous deux ne font qu'un, comme il est écrit: «Il y eut un soir et il y eut un matin, un jour unique»,

כך והשבות אל לבבך שכמו שהוא בזמן כך הוא בנפש שהבי' לבבות שהם היצר טוב והיצר הרע הם שניהם כאחד שגם היצר הרע ישוב לעבודת הוי' כד אתכפיא סט"א [סטרא אחרא] כו'

ainsi en est-il de «ramène-le à ton cœur»: ce qui est vrai dans le temps l'est aussi dans l'âme; les deux cœurs, qui sont le bon penchant et le mauvais penchant, ne font qu'un, de sorte que le mauvais penchant lui aussi revienne au service de D.ieu, «lorsque la sitra a'hra (l'autre côté) est soumise», etc.,

וכמ"ש בכל לבבך בשני יצריך ומזה וידעת כי כך הוי' הוא האלהים כו' (ועיין מזה בר"ח [בראשית חכמה] שער האהבה ספ"ה ובספר עה"ק [עבודת הקודש] ח"א [חלק א'] פרק י"א י"ב ובוהר פ' וארא דכ"ו ע"ב ודכ"ז ע"א ובפי' הרמ"ז [הרב משה זכות]).

comme il est écrit: «de tout ton cœur», c'est-à-dire avec tes deux penchants. De là, «tu connaîtras que», de cette manière, «Havaya est Elokim», etc. (Voir à ce sujet Reishit 'Hokhma, Cha'ar HaAha-va, à la fin du chapitre 5; dans le livre Avodat HaKodesh, partie I, chapitres 11 et 12; et dans le Zohar, parachat Vaéra, page 26b et page 27a, ainsi que dans le commentaire du Ramaz.)

וביאור ענין זה להבין דמיון המשל עם הנמשל צריך להקדים מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] שמעון העמסוני היה דורש כל אתין שבתורה כיון שהגיע לאת הוי' אלקיך תירא פירש כו'

Pour expliquer cette idée et comprendre comment l'analogie correspond à ce qu'elle illustre, il faut introduire l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie: Chimon HaAmsoni avait coutume d'interpréter chaque «et» de la Torah; lorsqu'il arriva à «Et Havaya ton D.ieu tu craindras», il renonça à son interprétation, etc.,

לפי שהיה קשה בעיניו את לרבות כי מה הוא בא לרבות והקשו המפרשים למה לא היה קשה לו בואהבת את הוי' אלקיך מה בא את לרבות כמבואר בתשו' [בתשובות] מהרי"ל.

car il lui était difficile de comprendre le et comme incluant [un élément]: qu'est-ce que ce mot viendrait inclure? Les commentateurs demandent pourquoi il n'avait pas trouvé cela difficile dans «Et tu aimeras Havaya ton D.ieu»: qu'est-ce que le et vient inclure [dans ce cas]? Comme l'explique le Responsa du Maharil.

אך הענין הוא כי ריבוי את הוא את הטפל כו' והוא ענין מה שכתוב בזהר הקדוש על פסוק ואהבת את הוי' אלהיך דא איהו רזא לאכללא שמאלא בימינא כו'

Mais voici l'explication: l'inclusion exprimée par le et est «le et de ce qui est subordonné», etc. C'est le sens de ce qui est écrit dans le saint Zohar au sujet du verset «Et tu aimeras Havaya ton D.ieu»: «C'est le mystère de l'inclusion de la gauche dans la droite», etc.,

הוא בחינת יראה והיינו שתהא האהבה כלולה ביראה ולא אהבה לבדה והוא ענין ריבוי את לרבות את הטפל הוא בחינת יראה לאכללא שמאלא שהוא בחי' את הטפל

ce qui correspond au niveau de la crainte. Cela signifie que l'amour soit inclus dans la crainte, et non qu'il soit seul. C'est là l'inclusion du et, qui inclut «le et de ce qui est subordonné», lequel correspond au niveau de la crainte: «inclure la gauche», qui correspond au niveau du «et de ce qui est subordonné»,

דהיינו בחי' ביטול כו' (ולפי שהיראה היא נרמזת במלת את הטפל לכן באה בריבוי את בואהבת כו') c'est-à-dire le niveau de l'annulation de soi (bitoul), etc. (Et puisque la crainte est suggérée par le mot et, [qui signifie] ce qui est subordonné, elle est donc introduite par l'inclusion du et dans «Et tu aimeras», etc.)

משא"כ האהבה אינו באה בריבוי את באת הוי' אלקיך תירא לפי שאין האהבה בחי' טפל ליראה L'amour, en revanche, ne se trouve pas inclus dans le « et » de « Tu craindras Havaya, ton D.ieu », car l'amour n'est pas un niveau subordonné à la crainte ;

כי האהבה הוא בחי' דכר וימין זכר חסדו והיראה היא בחי' נוקי' [נוקבא] אשה יראת ה' והנוקי' [והנוקבא] היא בחי' טפל לגבי הדכר ולא להפך.

car l'amour est l'aspect masculin (dékhar) et le côté droit, [comme dans] « Il s'est souvenu (zakhar) de Sa bonté », tandis que la crainte est l'aspect de Noukva (le féminin), [comme dans] « une femme qui craint Havaya » ; et Noukva est l'aspect subordonné par rapport au masculin, et non l'inverse.

אך להבין איך תהיה היראה כלולה באהבה והרי אהבה ויראה הם שני הפכיים כי הנה האהבה היא התשוקה לדבקה בו ית' היא באה מחמת ריחוק וכמשל מי שהוא רחוק מבית אביו ומתאוה ומשתוקק לראות פניו.

Mais [il nous faut] comprendre comment la crainte peut être incluse dans l'amour, puisque l'amour et la crainte sont deux contraires. En effet, l'amour est le désir ardent de s'attacher à Lui, qu'Il soit béni ; il naît de l'éloignement, comme dans l'image de celui qui se trouve loin de la maison de son père et aspire avec ardeur à voir son visage.

ועי' נאמר נפשי אויתיך בלילה (בישעיה ס"י כ"ו ט') כלומר לפי שהוא לילה וחושך בהעלם והסתר
À ce propos, il est dit : « Mon âme Te désire dans la nuit » (Isaïe, chapitre 26, [verset] 9), c'est-à-dire parce que c'est la nuit et l'obscurité, dans le retrait et la dissimulation

אור א"ס ב"ה לכך אויתיך להיות גילוי אור וכמ"ש צמאה לך נפשי כמה לך בשרי בארץ ציה ועיף בלי
מים כן בקדש חזיתך

de la Lumière infinie (Or Ein Sof), qu'Il soit béni ; c'est pourquoi « je Te désire », afin qu'il y ait une révélation de lumière. Ainsi qu'il est écrit : « Mon âme a soif de Toi, ma chair aspire à Toi, dans une terre sèche et épuisée, sans eau ; ainsi T'ai-je contemplé dans le Sanctuaire »,

כי להיותו בארץ ציה ועיף תגדל התשוקה והצמאון ביתר שאת והיינו כשישים אל לבו שא"ס ב"ה
כשמו כן הוא אין לו סוף כו'

car le fait d'être « dans une terre sèche et épuisée » fait croître l'aspiration et la soif avec d'autant plus de force. Cela signifie que lorsqu'il prend à cœur que l'Infini (Ein Sof), qu'Il soit béni, est tel que Son Nom l'indique : Il n'a pas de fin, etc.,

כי נשגב שמו לבדו רק הודו וזיוו של שמו על ארץ ושמים ארץ זו גן עדן התחתון ושמים גן עדן העליון
שגם הם אינן

car « Son Nom seul est exalté », et seuls Sa majesté et l'éclat de Son Nom sont « au-dessus de la terre et du ciel » : la « terre » désigne le Gan Eden inférieur et le « ciel », le Gan Eden supérieur, car eux aussi ne sont rien

אלא בחינת הודו וזיוו של שמו צדיקים יושבים ונהנים מזיו השכינה והאדם ירד מטה מטה בעוה"ז שהוא מדבר וציה כו' אשר ע"כ צמאה הנפש ותכסוף אליו ית' להיות כן בקדש חזיתך.

d'autre que l'aspect de Sa majesté et l'éclat de Son Nom : « les justes sont assis et jouissent de l'éclat de la Chekhina ». Or l'homme est descendu toujours plus bas, jusque dans ce monde, qui est un désert et une terre sèche, etc. ; c'est pourquoi l'âme a soif de Lui et aspire à Lui, qu'Il soit béni, afin qu'il en soit « ainsi T'ai-je contemplé dans le Sanctuaire ».

וזהו מזמור לדוד בהיותו במדבר ר יהודה כי בחינת המדבר והציה של עוה"ז הוא הגורם להיות יהודה הפעם אודה וגוי ולהגדיל בחי' הצמאון כו'.

Et telle est [la signification de] « Psaume de David, lorsqu'il était dans le désert de Yehouda » : car l'aspect du désert et de la terre aride de ce monde est ce qui suscite [l'état de] « Yehouda », « Cette fois, je rendrai grâce », etc., et intensifie l'aspect de la soif, etc.

(ועמ"ש בענין נפשי איתך בלילה בד"ה רני ושמחי גבי רננא ברמשא. רבות במדבר ר"פ גימ"ל. זח"ג [זהר חלק ג] דס"ז ע"א)

(Et voyez ce qui est écrit au sujet de « Mon âme Te désire dans la nuit » dans le discours commençant par « Chante et réjouis-toi », à propos du « chant du soir » ; [Midrash] Rabbah, Bamidbar, au début du chapitre 3 ; le Zohar, partie III, page 67a.)

אבל היראה היא באה מחמת בחי' הקירוב דהיינו כשיתבונן בקרבת ה' הסובב כל עלמין כו'

Mais la crainte vient de l'aspect de la proximité, c'est-à-dire lorsque l'on médite sur la proximité de D.ieu, qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), etc.

כי אמת הוא שרחוק הוא מאד מאד מאור ה' מצד ירידת המדרגות בהשתלשלות העולמות ע"י

Car il est vrai qu'il est très, très éloigné de la lumière de D.ieu, en raison de la descente des niveaux dans l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), par

שירד מטה מטה מדרגה אחר מדרגה עד שנתרחק מאור פניו ית' והיינו מבחי' זיו וגילוי אור א"ס ב"ה להיות ארץ ושמים רוחניות וגשמיות.

le fait qu'il soit descendu toujours plus bas, niveau après niveau, jusqu'à s'être éloigné de la lumière de Son visage, béni soit-Il ; c'est-à-dire de l'aspect du rayonnement et du dévoilement de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, [par lesquels] viennent à exister la terre et le ciel, dans leur dimension spirituelle et matérielle.

אבל אור א"ס ב"ה הסובב כל עלמין אינו בגדר ההשתלשלות כלל כי הוא השוה ומשוה קטן וגדול המגביהי לשבת המשפילי לראות וגוי וכמו שהוא נמצא בעליונים כך הוא נמצא בתחתונים.

Mais la Lumière infinie, béni soit-Il, qui entoure tous les mondes, n'entre aucunement dans les limites de l'enchaînement descendant des mondes; car Il «est égal et rend égaux petit et grand», «qui siège dans les hauteurs et regarde vers le bas», etc.; et de même qu'Il se trouve dans les mondes supérieurs, Il se trouve dans les mondes inférieurs.

2 ועמ"ש בד"ה מזה זו כו'. וסובב כל עלמין אין פירושו שהוא סובב ומקיף מלמעלה לכד

Et voyez ce qui est écrit dans le discours commençant par «Cette matsa», etc. L'expression «qui entoure tous les mondes» (sovev kol almin) ne signifie pas qu'Il entoure et enveloppe uniquement d'en haut,

אלא שהוא נמצא למטה כמו למעלה בבחי' סובב ומקיף ובכחינת העלם ולא בבחי' פנימיות וגילוי.

mais qu'Il est présent en bas comme en haut, de manière à entourer et à envelopper, et dans un état de dissimulation, non selon l'aspect intérieur (pnimiyout) et révélé.

וכאשר יתבונן האדם כי הוי' הסובב כל עלמין נצב עליו ממש שהוא למטה כמו למעלה

Et lorsque l'homme médite sur le fait que Havaya, qui entoure tous les mondes, se tient véritablement au-dessus de lui, étant en bas comme en haut,

אזי תפול עליו אימה ופחד יראה בושט שהוא יראה עילאה או יר"ת [יראה תתאה] שלא למרות עיני כבודו

ח"ו [חס ושלום]:

alors «la terreur et l'effroi» s'abattent sur lui: la crainte empreinte de honte, qui est la crainte supérieure; ou bien la crainte inférieure, celle de ne pas se rebeller contre les yeux de Sa gloire, à D.ieu ne plaise.

3 קיצור. האהבה נמשך מבחי' הריחוק וזהו נפשי אויתך בלילה. והיראה נמשך מבחי' הקירוב. ולכן

וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק לנוח מעט מהיראה העצומה שנפלה מצד הקירוב:

Résumé. L'amour découle de l'aspect de l'éloignement ; c'est là le sens de « Mon âme Te désire dans la nuit ». La crainte découle, elle, de l'aspect de la proximité. C'est pourquoi « le peuple vit, trembla et se tint à distance », afin de se reposer un peu de l'intense crainte qui s'était abattue [sur lui] du fait de cette proximité.

4 ב אך ההתכללות שתהא אהבה כלולה עם היראה והיראה עם האהבה ולהיות שני הפכים כאחד.

2. Mais quant à l'inclusion mutuelle — que l'amour soit inclus dans la crainte et la crainte dans l'amour, et que deux opposés ne fassent qu'un —

ע"ז נאמר שלום שלום לרחוק ולקרוב (בישעיה ס"ז י"ט) לרחוק שנעשה קרוב רחוק הוא בחי' האהבה קרוב הוא בחי' היראה

il est dit à ce sujet : « Paix, paix, à celui qui est loin et à celui qui est proche » (Isaïe, chapitre 57, [verset] 19) : « à celui qui est loin » et qui est devenu proche. « Loin » désigne l'aspect de l'amour ; « proche », celui de la crainte

(כי יראה היא מבחינת חכמה עילאה כמ"ש ראשית חכמה יראת ה' והחכמה היא בחי' אצילות בכלל ופי' אצילות היינו ג"כ מלשון אצל וסמוך כמו ואהיה אצלו אמון כי בחכמה הוא גילוי אור א"ס ב"ה.

(car la crainte provient du niveau de la 'Hokhma supérieure (sagesse), ainsi qu'il est écrit : « Le commencement de la sagesse est la crainte de Havaya » ; et la 'Hokhma est, de manière générale, le niveau du Monde d'Atsilout (Émanation). Le terme Atsilout vient également du mot etsel, « auprès » et « proche », comme dans : « J'étais auprès de Lui (etslo), comme un nourrisson » ; car dans la 'Hokhma se révèle la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il.

ולכן מזה נמשך היראה שהיא מקרוב דוקא בחי' אצל וסמוך לגילוי אור א"ס ב"ה משא"כ האהבה אפי' [אפילו] בחי' אהבה רבה היא הנמשך מבחי' הבינה אשר בינה מקננא בבריאה בחי' ומשם יפרד ולא אצל וסמוך כו' ועמ"ש מזה סד"ה ששים המה מלכות וזהו שאהבה היא מרחוק)

C'est pourquoi la crainte en procède : elle vient précisément de la proximité, de l'aspect d'être auprès de la révélation de la Lumière infinie, béni soit-Il. En revanche, l'amour, même le niveau du grand amour (ahava rabba), provient du niveau de Bina (compréhension), car « Bina niche dans Béria » (le Monde de la Création), le niveau de « et de là il se divisa », et non celui de la proximité, etc. Voyez ce qui est écrit à ce sujet à la fin du discours commençant par « Il y a soixante reines ». Voilà pourquoi l'amour vient de loin.)

שנעשה ביניהם שלום והתכללות כי שלום הוא המחבר שני הפכים כמ"ש עושה שלום במרומיו במלאכים שמיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש

de sorte que la paix et l'inclusion mutuelle s'établissent entre eux ; car la paix est ce qui unit deux opposés, ainsi qu'il est écrit : « Il fait la paix dans Ses hauteurs », parmi les anges, car Mikhaël est le prince de l'eau et Gavriel le prince du feu ;

והיינו לפי שנמשכה הארה יותר עליונה הכוללת ומחברת שני הפכים ע"י שבטלים אל הארה ההוא עד שאינו מורגש שם כלל דבר והיפוכו

et cela parce qu'une illumination supérieure est attirée, laquelle englobe et unit deux opposés, du fait qu'ils s'annulent devant cette illumination, jusqu'à ce qu'on n'y perçoive plus du tout une chose et son contraire,

רק הכל שוה שם כרחוק כקרוב והמשכה זו היא מ"ש בתפלה והנורא אל עליון בתוספת וי"ו (משא"כ הגדול הגבור בלא וי"ו)

mais que tout y est égal, le lointain comme le proche. Cette attraction est ce qu'exprime la prière par les mots : « et le redoutable, D.ieu suprême (Kel Elyon) », avec un vav ajouté (tandis que « le grand, le puissant » n'ont pas de vav) :

המשכה להיות גילוי בחי' נורא הוא גילוי ביטול זה שעל ידו יוכללו הב' הפכים שנמשך מבחי' אל עליון כי הנה אל עליון היינו עליון למעלה מן ההשתלשלות שהם בחי' זיו וגילוי אור.

une attraction qui fait se révéler le niveau de « redoutable » : la révélation de ce bitoul (annulation de soi), grâce auquel les deux opposés peuvent être inclus [l'un dans l'autre], et qui provient du niveau de D.ieu suprême. Car « D.ieu suprême » signifie : le Très-Haut, au-dessus de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), dont les niveaux ne sont que rayonnement et révélation de lumière.

אבל אל עליון נאמר ישת חשך סתרו שהוא ענין ההעלם והעדר ההשגה דלית מחשבה תפיסא ביה כלל סתימא דכל סתימין כו'.

Mais au sujet du D.ieu suprême, il est dit : « Il a fait des ténèbres Sa cachette », ce qui relève de la dissimulation et de l'absence de compréhension, car « aucune pensée ne peut Le saisir en aucune façon », « le plus caché de tous les cachés », etc.

וע"ז נאמר ברוך אברם לאל עליון קונה שמים וארץ ששמים וארץ רוחניות וגשמיות בטלין לפניו בשוה

À ce sujet, il est dit : « Béni soit Avram par le D.ieu suprême, Maître du ciel et de la terre » : car le ciel et la terre, le spirituel et le matériel, sont annulés devant Lui de façon égale.

(ובפע"ח [ובפרי עץ חיים] גבי אל עליון גומל חסדים טובים פי' אל עליון הוא בבחינת כתר והוא למעלה מעלה גם מבחי' חכמה עילאה ועמ"ש מזה בד"ה אתם נצבים ועיין בזח"א [בוהר חלק א] פרשה לך לך)

(Et dans Pri Etz Chaim, au sujet de «D.ieu suprême, qui prodigue de bonnes bontés», il est expliqué que le D.ieu suprême relève du niveau de Kéter (la Couronne) et se situe très au-dessus même du niveau de la 'Hokhma supérieure; voir ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par «Vous êtes debout»; voir aussi le Zohar, partie I, Parachat Lekh Lekha.)

(דפ"ז ע"א) גבי והוא כהן דא ימינא לאל עליון עלמא עילאה דפי' אל עליון היינו בינה

(p. 87a), à propos de «Et il était prêtre»: «cela désigne le côté droit»; «du D.ieu suprême»: «le monde supérieur»; c'est-à-dire qu'ici, le D.ieu suprême désigne Bina.

אך כי התגלות עתיק הוא בבינה ולכן נקרא בינה ג"כ שמו הגדול וכמ"ש מזה בביאור ענין מזוזה מימין ונ"ח משמאל.

Mais [cela s'explique] parce que la révélation d'Atik se trouve dans Bina; c'est pourquoi Bina aussi est appelée «Son grand Nom», comme il est écrit à ce sujet dans l'explication de «la mezouza à droite et la lampe de 'Hanouka à gauche».

(ועיין בזח"ב [בוהר חלק ב'] ר"פ יתרו דס"ז ע"ב רוא דקדש הקדשים כו' ותחותיה אית כהן כו' ובפי' הרמ"ז [הרב משה זכות] שם)

(Voir aussi le Zohar, partie II, au début de la Parachat Yitro, p. 67b: «le mystère du Saint des Saints», etc., «et au-dessous se trouve un prêtre», etc.; ainsi que le commentaire du Ramaz à cet endroit.)

כי השוה ומשוה קטן וגדול ושם הוא כחשיכה כאורה שניהן שוין לפניו ית' הגילוי שהוא האור והעלם
Car Il «est égal et rend égaux le petit et le grand», et là-bas, «les ténèbres sont comme la lumière»: les deux sont égaux devant Lui, béni soit-Il; la révélation, qui est la lumière, et la dissimulation, שהוא החשך דכולא קמיה כלא חשיב ממש ולא שייך ענין גילוי והעלם אלא לגבי העולמות הנבראים כו'.

qui est la ténèbre; car «tout devant Lui est considéré comme n'étant réellement rien», et la notion de révélation et de dissimulation ne s'applique qu'en rapport avec les mondes créés, etc.

אבל לפניו ית' גם חשך לא יחשיך ממך כו' ומשם באה ההארה והמשכה בתוספת וי"ו והנורא

Mais devant Lui, béni soit-Il, «même les ténèbres ne sont pas obscures pour Toi», etc. Et c'est de là que vient l'illumination et l'effusion, avec le vav ajouté : «et redoutable»,

דהיינו להיות גילוי נורא הוא גילוי הביטול שע"י נכללות המדות האהבה ויראה (ו צ"ל כי המשכה מבחינת והנורא הוא למעלה מבחינת יראה עילאה מצד עצמה אף שהיא ג"כ בחינת קרוב דוגמת מ"ש בהערה לתיקון חצות

c'est-à-dire afin qu'il y ait une révélation de «redoutable», qui est la révélation du bitoul, par laquelle les attributs émotionnels d'amour et de crainte sont inclus [l'un dans l'autre]. (Et il faut dire que l'effusion provenant du niveau de «et redoutable» est au-dessus du niveau de la crainte supérieure en elle-même, bien que [la crainte supérieure] soit également l'aspect de la proximité, comme ce qui est écrit dans la note sur Tikoun 'Hatsot

הנה מעלת יראה זו הבאה מלמעלה כו' על בחינת היראה עילאה יראה בושט שבנפש היא כמעלת ויתרון האור על החשך ממש ע"ש הטעם ועד"ז יובן גם כאן)

que la supériorité de cette crainte qui vient d'en haut, etc., sur le niveau de la crainte supérieure, la crainte de la honte qui se trouve dans l'âme, est comparable à la supériorité et à l'avantage de la lumière sur les ténèbres mêmes; voyez là-bas l'explication. Et c'est de la même manière que l'on comprendra également ce qui est dit ici.)

(ועמ"ש בד"ה החלצו מאתכם וסד"ה וכל העם רואים וסד"ה וישלח יעקב מענין רע"ק [רבי עקיבא] שנכנס בשלום ויצא בשלום)

(Et voyez ce qui est écrit dans le discours commençant par «Armez-vous parmi vous-mêmes», à la fin du discours commençant par «Et tout le peuple vit», et à la fin du discours commençant par «Et Yaakov envoya», au sujet de Rabbi Akiva, qui entra en paix et sortit en paix.)

וזהו ענין עקידת יצחק התכללות מדת יצחק במדת אברהם ויעקוד את יצחק בנו וגו' ממעל לעצים עצים הם ב' עצים עץ החיים ועץ הדעת וממעל לבי בחי' עצים

Et tel est le sens de la ligature de Yits'hak: l'inclusion de l'attribut de Yits'hak dans l'attribut d'Avraham: «Et il ligatura son fils Yits'hak», etc., «au-dessus du bois (etsim)»: etsim désigne deux arbres, l'Arbre de Vie et l'Arbre de la Connaissance; et «au-dessus» des deux niveaux d'arbres

(ועמ"ש ע"פ מקושש עצים כפי שלח מענין והיה כעץ כו' ועל יובל ישלח שרשיו. ועיין בזח"ג [בוהר חלק ג]
פ' שלח דקנ"ח ע"ב ע"פ היש בה עץ אם אין)

(et voyez ce qui est écrit sur le verset «ramassant du bois (etsim)» dans Parachat Chelah, au sujet de «Il sera comme un arbre», etc., «et près du ruisseau il étendra ses racines»; et voyez le Zohar, partie III, Parachat Chelah, page 158b, sur le verset «Y a-t-il un arbre en elle, ou non?»),

דהיינו ישת חשך סתרו נמשך גילוי והנורא להיות התכללות היראה מדתו של יצחק במדתו של
אברהם.

c'est-à-dire que de «Il fit des ténèbres Sa retraite» est effusée la révélation de «et redoutable», afin que la crainte, l'attribut de Yits'hak, soit incluse dans l'attribut d'Avraham.

וגם התכללות האהבה ביראה. וענין התכללות זו הוא כמ"ש וכל הלבבות ייראוך וכל קרב וכליות
יזמרו לשמך.

Et également l'inclusion de l'amour dans la crainte. Cette inclusion réciproque est conforme à ce qui est écrit: «Tous les cœurs Te craindront, et toutes les entrailles et les reins chanteront Ton Nom.»

הלבבות ייראוך במדת היראה וקרב וכליות יזמרו במדת האהבה ולכן קרב וכליות דוקא יזמרו כי
הרינה והזמרה הבא מחמת התגלות האהבה והתשוקה הנה רינה הוא כפה כנודע.

«Les cœurs Te craindront» par l'attribut de crainte, et «les entrailles et les reins chanteront» par l'attribut d'amour. C'est pourquoi ce sont précisément «les entrailles et les reins» qui «chanteront»: car le chant (rinah) et le chant qui proviennent de la révélation de l'amour et du désir ardent — le chant se fait dans la bouche, comme on le sait.

אבל כשהלבבות ייראוך במדת היראה והביטול אין הרינה מתגלית בגלוי בפה מבחי' התגלות האהבה
שהם ב' הפכים כנ"ל מ"מ בקרב וכליות בבחי' פנימית תהיה הזמרה והשמחה מחמת האהבה

Mais lorsque «les cœurs Te craindront» par l'attribut de crainte et de bitoul, le chant ne se révèle pas ouvertement dans la bouche, à partir de la révélation de l'amour, car ce sont deux contraires, comme indiqué plus haut. Néanmoins, dans les entrailles et les reins, de manière intérieure, il y aura le chant et la joie qui proviennent de l'amour.

(ועמ"ש בד"ה רני ושמחי בענין רננא ברמשא וצדקתך ירננו וזהו ענין רנה בפה והיא נמשכת ממדת לילה בחי' חשך והעלם אור א"ס ב"ה כנ"ל בענין נפשי איתך בלילה

(Voir aussi ce qui est écrit dans le maamar commençant par «Chante et réjouis-toi», au sujet du «chant du soir» et de «ils chanteront Ta justice»; c'est là le chant dans la bouche, qui se déploie à partir de l'attribut de la nuit, l'aspect des ténèbres et de la dissimulation de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, comme indiqué plus haut à propos de «Mon âme Te désire dans la nuit».

אך ע"י גילוי מבחי' והנורא אל עליון אזי נמשך וכל הלבבות ייראוך וכל קרב וכליות יזמרו שהיא הרינה והזמרה שבפנימית הלב. וזהו כענין המבואר בזח"א [בזהר חלק א] ר"פ ויצא)

Mais, par une révélation provenant du niveau de «et le redoutable, D.ieu Très-Haut», se déploie alors: «Et tous les cœurs Te craindront, et toutes les entrailles et tous les reins chanteront»; c'est le chant dans la dimension intérieure du cœur. Cela ressemble à ce qui est expliqué dans le Zohar, partie I, au début de la paracha Vayetzei.

(דקמ"ח ע"ב) ע"פ וחסידיך ירננו ולוייך ירננו מיבעי ליה כו' עד דאינון חשיבי יתיר והיינו כענין ההפרש שבין בחי' רינה הנ"ל דהשיר של הלויים הוא רינה בפה. לארמא קלא.

(page 148b), à propos du verset «Et Tes pieux chanteront»: «Il aurait dû dire: “Tes Lévités chanteront”», etc., jusqu'à «car ils sont plus estimés». Cela ressemble à la distinction entre les niveaux de chant mentionnés plus haut: le chant des Lévités est un chant dans la bouche, «pour élever la voix».

אבל מה שחסידיך ירננו שהם הכהנים היינו ברעותא דלכא וכמ"ש בזח"ג [בזהר חלק ג] פרשה שמיני (דל"ט ע"א)

Mais pour ce qui est de «Tes pieux chanteront», ceux-ci sont les Kohanim (prêtres); il s'agit du désir du cœur, comme il est écrit dans le Zohar, partie III, paracha Chemini (page 39a):

דכהנא עובדוי בחשאי אינון כו' ע"ש וא"כ הרנה שלהם זהו כענין וכל קרב וכליות יזמרו כו' «car les actes du Kohen se font en silence», etc.; voir là-bas. Si tel est le cas, leur chant est semblable à «et toutes les entrailles et tous les reins chanteront», etc.

ועמ"ש בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית ההפרש בין מזמור לשיר שהוא גם כן עד"י והיינו

Voir aussi ce qui est écrit dans le maamar commençant par «Un psaume, un chant pour l'inauguration de la Maison», au sujet de la distinction entre mizmor et shir, qui va également dans ce sens. Et cela s'explique ainsi:

כי בחי' פנימית הלב יש בו כח להיות כלי ומכון להכיל אהוי"ר [אהבה ויראה] גם שתיהן יחד ע"י גילוי מבחי' והנורא שנמשך ומתגלה בפנימית הלב וגם כמ"ש במ"א שפנימית הלב מתאחדת עם המוח בבחי' תרין ריעין דלא מתפרשין.

car la dimension intérieure (pnimiyout) du cœur possède la capacité d'être un réceptacle et une demeure pour contenir l'amour et la crainte, même tous deux ensemble, grâce à la révélation du niveau de «et redoutable», qui est attirée et se révèle dans la dimension intérieure du cœur; et aussi, comme il est écrit ailleurs, la dimension intérieure du cœur s'unit à l'intellect à la manière de «deux compagnons qui ne se séparent jamais».

אבל בחיצוניות הלב אין כל להכיל שתיהן יחד וזהו וכל הלבבות יראוך וכל קרב וכליות יזמרו שהיא בחי' פנימית הלב כוי' ועמ"ש ע"פ שוש אשיש כוי'

Mais la dimension extérieure ('hitsoniyout) du cœur ne peut contenir ces deux qualités ensemble. C'est là le sens de: «Et tous les cœurs Te craindront, et toutes les entrailles et les reins chanteront»: cela désigne le niveau de la dimension intérieure du cœur, etc. Voir aussi ce qui est écrit sur le verset «Je me réjouirai grandement», etc.,

תגל נפשי גילה ברעדה שהיראה תכסה מבחוץ ותוכו רצוף אהבה ונתבאר ג"כ מזה ע"פ ביום השמע"צ [השמיני עזרת] כוי' בני ציון יגילו במלכם כוי'

«Mon âme exultera» (tagel): exultation (gila) dans le tremblement; la crainte couvre l'extérieur, tandis que l'intérieur est incrusté d'amour. Cela a également été expliqué à propos du verset «Au huitième jour, une assemblée» (Chemini Atséret), etc.: «Que les enfants de Sion exultent en leur Roi», etc.

ועמ"ש ע"פ בשלח פרעה בפ"י ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים וזו היא השמחה בה' אור אי"ס ב"ה הסובב כל עלמין השוכן אתו ממש שהוא למטה

Voir aussi ce qui est écrit à propos du verset «Lorsque Pharaon renvoya», dans l'explication de: «Dieu ne les conduisit pas par le chemin du pays des Philistins.» Telle est la joie en Dieu, la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) et réside effectivement auprès de lui, ici-bas,

כמו למעלה הגם שאין בו גילוי השגה. הנה ע"ז נאמר וצדיק באמונתו יחיה מצד אמונה שלמעלה מהשגה:

comme en haut, bien qu'il n'y ait pas de compréhension révélée. Or, à ce sujet, il est dit: «Et le juste vivra par sa foi»: grâce à la foi, qui dépasse la compréhension.

5 קיצור. אך ההתכללות שתהא האהבה כלולה עם היראה ע"ז נאמר שלום שלום לרחוק ולקרוב. והיינו ע"י המשכה מבחי' והנורא

Résumé. Mais [quant à] l'inclusion réciproque, par laquelle l'amour est inclus dans la crainte, c'est à cela que se rapporte le verset : « Paix, paix, pour celui qui est loin et pour celui qui est proche. » Et cela se réalise par un influx provenant du niveau de « et l'auguste »,

וזהו ענין העקדה ממעל לעצים וענין התכללות זו היינו כמ"ש וכל הלבבות ייראוך וכל קרב וכליות יזמרו לשמך:

et c'est là le sens de la Akéda (ligature), « au-dessus du bois ». Cette inclusion réciproque est aussi celle dont il est dit : « Tous les cœurs Te craindront, et toutes les profondeurs et les reins chanteront Ton Nom. »

6 ג והנה גילוי שמחה זו בפועל ממש היא שמחה של מצוה כמ"ש תחת אשר לא עבדת את הוי' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל יותר מרוב כל כי השמחה היא מחמת אשר קדשנו במצותיו בקדש העליון.

3. Or, la révélation concrète de cette joie est la joie d'une mitsva, comme il est écrit : « Parce que tu n'as pas servi Havayah, ton D.ieu, dans la joie et la satisfaction du cœur, grâce à une abondance de tout » — plus grande qu'une abondance de tout. Car cette joie vient de ce qu'« Il nous a sanctifiés par Ses commandements », dans la sainteté suprême.

והו ענין ברכת המצות ברוך אתה הוי' פ"י שמבקשים להיות ברוך ונמשך מלמעלה מעלה מהשתלשלות

Et telle est la signification de la bénédiction sur les mitsvot : « Béni sois-Tu, Havaya » ; cela signifie que nous demandons qu'Il soit « béni » et qu'Il soit attiré vers le bas depuis bien au-dessus de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout).

(ועיין זח"א [זהר חלק א] פ' לך לך שם ברוך אברם כמה דאמרינן ברוך אתה. לאל עליון הוי' אלקינו ע"ש) ודלא כפ"י המק"מ [המקדש מלך] (שם)

(Voyez aussi le Zohar, partie I, parachat Lekh Lekha : là, « Béni soit Avram », comme nous disons « Béni sois-Tu » ; « du D.ieu Très-Haut », « Havayah notre D.ieu » ; voyez là-bas, et non selon l'explication du commentaire Mikdash Melekh à cet endroit.)

כי להיות המשכת ודרך סדר ההשתלשלות מעילה לעילה עד שנעשה מלך העולם ומלכותך מלכות כל עולמים להוות ולהחיות עולמות מבחי' מלכותו ית'

Car, pour que l'influx soit attiré vers le bas selon l'ordre de l'enchaînement descendant des mondes, de cause en cause, jusqu'à ce qu'Il devienne « Roi du monde » et que « Ta royauté est une royauté sur tous les mondes », afin de faire exister les mondes et de leur donner vie depuis le niveau de Sa Mal'hout (souveraineté), qu'Il soit béni,

שהוא בחי' שם בלבד שלפי שנקי' שמו ומלכותו עליהם הם חיים וקיימים והוא בחינת זיו והארה כו'.

qui n'est que le niveau d'un nom : puisque Son Nom et Sa royauté sont invoqués sur eux, ils vivent et subsistent ; et cela correspond au rayonnement et à l'illumination, etc.

אבל במצות קדשנו בקדש העליון שלמעלה מן ההשתלשלות בחי' סובב כל עלמין והמלאכים שואלים איך מקום כבודו כו'

Mais, par les mitsvot, « Il nous a sanctifiés » de la sainteté suprême, qui est au-dessus de l'enchaînement descendant des mondes, au niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) ; et les anges demandent : « Où est le lieu de Sa gloire ? », etc.

אומרים מלא כל הארץ כבודו בארץ הלזו התחתונה שהתורה והמצות שבעוה"ז שנתלבשו בגשמיות יסודתן בהררי קדש עליון למעלה מעלה

[et] ils disent : « Toute la terre est remplie de Sa gloire » — dans cette terre inférieure. Car la Torah et les mitsvot de ce monde, revêtues de matérialité, ont leur fondement « dans les montagnes saintes », tout en haut,

מן ההשתלשלות והן נעשין בחי' כסא ומכון ממש לשבתו ית' הסובב כל עלמין דלית מחשבה תפיסא ביה כ"א כאשר תפיסא בתורה ומצות כו'.

au-dessus de l'enchaînement descendant des mondes ; et elles deviennent véritablement un trône et une demeure où réside Celui qui entoure tous les mondes, qu'Il soit béni, Lui que « nulle pensée ne peut saisir », sauf lorsqu'elle Le saisit à travers la Torah et les mitsvot, etc.

7 וע"ז נצטוינו ואהבת את כלומר שתמשיך מדת האהבה והשמחה בבחינת את הטפל הוא מדת היראה והביטול.

Et c'est à ce sujet qu'il nous a été ordonné : « Et tu aimeras et » ; c'est-à-dire que vous fassiez pénétrer l'attribut d'amour et de joie dans le niveau de « et, ce qui est subordonné », à savoir l'attribut de crainte et d'annulation de soi (bitoul).

וזהו את הוי' אלהיך כלומר לפי שהוא אלהיך לנכח למטה כמו למעלה ושיהיה גילוי האהבה ושמחה זו בפועל ממש בקיום והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום שמחבי' היום לעשותם נמשך גילוי אנכי

Et c'est là le sens de «et Havaya, ton D.ieu» : puisqu'Il est ton D.ieu, tourné vers toi, en bas comme en haut. [Cela signifie aussi] que la révélation de cet amour et de cette joie se manifeste concrètement, dans l'accomplissement de «Et ces paroles que Moi (Anochi) te prescrais aujourd'hui» ; car de la dimension de «aujourd'hui, pour les accomplir» se déploie la révélation de «Moi (Anochi)»,

ולא זיו והארה בבחי' שם בלבד רק אנכי בעצמי כביכול מצוך לשון צוותא וחיבור במצות ה' שהם גילוי עצמותו ומהותו כביכול בתר"ך עמודי אור הנמשכים בתר"י מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן.

et non pas un rayonnement ni une illumination relevant du seul Nom ; mais «Moi (Anochi)» en personne, pour ainsi dire, «te prescrais» (metsavékha) — terme qui évoque la compagnie (tsavta) et l'union — dans les mitsvos de D.ieu, qui révèlent Son essence et Son être, pour ainsi dire, par les 620 piliers de lumière qui se déploient dans les 613 commandements de la Torah et les 7 commandements des Rabbins.

8 ודברת בם בשבתך בביתך כי הנה כתיב קול קורא במדבר קול התורה הקול קול יעקב קורא ונמשך בבחי' מדבר ושממה הוא העוה"ז פנו דרך ה' להיות בו המשכה ודרך הוי'.

« Et tu en parleras lorsque tu seras assis dans ta maison. » Car il est écrit : « Une voix appelle dans le désert » : la voix de la Torah, « la voix est la voix de Yaakov », appelle et est attirée vers le niveau du désert et de la désolation, qui est ce monde ; « dégagez la voie de Havaya » : afin qu'il y ait en lui un dévoilement et une voie de Havaya.

וזהו ענין המשכת וי"ו והנורא מבחי' אל עליון שלמעלה מבחי' השתלשלות וכו' ולכן אמרו יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט [ומעשים טובים] בעוה"ז, מכל חיי העוה"ב [העולם הבא]

Et c'est là le dévoilement du vav de « et l'Admirable », qui provient du niveau de D.ieu Très-Haut, au-dessus du niveau de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), etc. C'est pourquoi ils ont dit : « Une heure de techouva (retour) et de bonnes actions dans ce monde vaut mieux que toute la vie du Monde futur » ;

כי עוה"ב [עולם הבא] לפי שהוא בבחי' השגה ושכל נברא להיות מתענג ונהנה אינו אלא זיו כו' והוא זיו תורתם ועבודתם.

car le Monde futur, puisqu'il relève de la compréhension et de l'intellect créé, et qu'il est destiné à procurer délice et plaisir, n'est que rayonnement, etc. ; et c'est le rayonnement de leur Torah et de leur service.

משא"כ בעסק התורה והמצות עצמן שבקיום המעשה בעולם הזה בפועל ממש הנה בהם נמשך גילוי בחי' אנכי בעצמו ובכבודו שלא ניתן להנות בהשגת הנבראים כו'.

Tandis que, dans l'étude de la Torah et la pratique des mitsvot elles-mêmes, lorsque l'acte est accompli concrètement dans ce monde, se dévoile le niveau de « Moi » (Ano'hi), Lui-même et dans Sa propre Gloire, qui n'a pas été donné à la jouissance par la compréhension des êtres créés, etc.

9 וע"ז אמרו אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענו שכמה בחי' גבורות וצמצומים הן להיות גילוי זה של בחינת אנכי בתורה ומצות שהוא למעלה מן ההשתלשלות בחינת ישת חשך סתרו חשך והעלם ולא אור וגילוי

À ce sujet, ils ont dit: « "Je suis" (Anochi) et "Tu n'auras pas [d'autres dieux]", nous les avons entendus de la bouche de la Puissance (HaGuevoura) » : car de nombreux niveaux de Guevoura (retenue) et de contractions (tsimtsoumim) sont nécessaires pour que se révèle ce niveau de « Je » (Anochi) dans la Torah et les mitsvot, lequel est au-dessus de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), le niveau de « Il fit des ténèbres Sa cachette » : ténèbres et dissimulation, et non lumière et révélation.

(ועמ"ש כה"ג [כהאי גוונא] בד"ה ושאתם מים בששון שניסוך המים בחג הוא המשכת חכמה עילאה בחי' ביטול ומה שאעפ"כ [שאף על פי כן] יהיה בששון דוקא זהו משום דחוי"ב [דחכמה ובינה] הם תריין ריעין כו' והיינו ג"כ ענין התכללות הביטול ויראה עם השמחה

(Voyez aussi ce qui est écrit dans le même esprit dans le discours commençant par « Vous puiserez de l'eau avec joie » : la libation d'eau de la fête consiste à faire descendre la 'Hokhma supérieure (sagesse), le niveau de bitoul (annulation de soi) ; et si elle doit néanmoins se faire précisément « avec joie », c'est parce que la 'Hokhma et la Bina (compréhension) sont « deux compagnons », etc. ; c'est également là le fait que le bitoul et la crainte soient inclus dans la joie.

והוא אחר עשיית [עשרת ימי תשובה] ויוהכ"פ [ויום הכפורים] שממשיכים מבחי' לפני הוי' תטהרו. שלום שלום לרחוק ולקרוב כו'. ע"ז נעשה אח"כ התכללות זו. אך כאן הגילוי הוא השמחה והששון רק תוכו רצוף הביטול והיראה):

Et cela vient après les Dix Jours de Techouva et Yom Kippour, où l'on fait descendre le niveau de « devant Havaya, vous serez purifiés ». « Paix, paix, pour celui qui est loin et pour celui qui est proche », etc. C'est par cela que cette inclusion se réalise ensuite. Mais ici, ce qui se révèle, c'est la joie et l'allégresse ; seul son intérieur est incrusté de bitoul et de crainte.)

10 קיצור. ושמחה זו דבחי וכל קרב וכליות יזמרו הוא שמחה של מצוה. וזהו ענין ברכת המצות. ואהבת את ודברת בם:

Résumé. Cette joie du niveau de «et toutes les parties intérieures et les reins chanteront» est la joie d'une mitsva. Tel est le sens de la bénédiction sur les mitsvot, [et de] «Et tu aimeras es» et «Et tu en parleras».

11 ד אך הנה גילוי זה שמן החשך בריבוי הצמצומים באתערותא דלתתא תליא מילתא להיות ואהבת בכל לבבך בשני יצריך שגם היצה"ר [היצר הרע] ישוב לעבודת ה' בבחי

4. Mais voici que cette révélation [qui vient] des ténèbres à travers la multitude des contractions (tsimtsoumim) dépend d'un éveil d'en bas : il faut que se réalise « Tu aimeras de tout ton cœur », avec tes deux inclinations, afin que l'inclination au mal, elle aussi, revienne au service de D.ieu, selon le mode de

אתכפיא ואתהפכא חשוכא לנהורא שכמו שהאדם מתגבר למטה נגד טבעו הן בסור מרע הן בועשה טוב בבחינת בטל רצונך שמבטל רצונו ומסלק את עצמו ומשליך נפשו ורצונו מנגד כו'.

soumission (iskafya) et transformation (is'hapcha) des ténèbres en lumière. Car, de même que l'homme, ici-bas, surmonte sa nature, aussi bien en « s'écartant du mal » qu'en « faisant le bien », selon le principe « Annule ta volonté », en ce qu'il annule sa volonté, s'efface et rejette son âme et sa volonté, etc.,

כך נמשך מלמעלה בחי' ביטול וסילוק עצמיות אור אי"ס ב"ה שלא יאיר ויתגלה כמו שהוא שאין לו סוף כו' שאין העולמות יכולים לסבול את האור הזה כמו שהוא.

de même est attiré d'En Haut le niveau d'annulation de soi (bitoul) et de retrait de l'essence même de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, afin qu'elle ne brille pas et ne se révèle pas telle qu'elle est, sans limite, etc., car les mondes ne peuvent supporter cette lumière telle qu'elle est.

12 ולכן נק' חושך ולא אור וגילוי אלא שיתצמצם בכמה מיני צמצומים וירידות המדרגות להיות גילוי האור מתוך החושך שהיא בחי' ירידה אצלו ית'.

C'est pourquoi on l'appelle ténèbres, et non lumière ni révélation. Au contraire, elle se contracte par de nombreuses sortes de contractions (tsimtsoumim) et de descentes de niveaux, afin que la lumière se révèle à partir des ténèbres — ce qui constitue pour Lui, béni soit-Il, un aspect de descente.

כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] **במקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה כו' שהניח את עצמיות אור א"ס ב"ה ומשרה שכינתו בבחינת צמצום כדי להיות גילוי ואור מתוך החושך העליון**

Comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : «Partout où vous trouvez la grandeur du Saint béni soit-Il», etc. : Il a mis de côté l'essence de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, et fait résider Sa Chekhina (Présence divine) sous une forme contractée, afin que la révélation et la lumière puissent surgir des ténèbres supérieures.

(וגם כי ע"י אתהפכא חשוכא שלמטה לנהורא מעוררים למעלה הגילוי מבחינת ישתש חשך סתרו שלמעלה מבחינת אור. וזהו ענין יתרון האור מן החשך דייקא)

(De plus, lorsque les ténèbres d'en bas sont transformées en lumière, cela suscite en haut une révélation issue du niveau de «Il fit des ténèbres Sa cachette», qui est au-dessus du niveau de la lumière. C'est là le sens de «l'avantage de la lumière qui vient des ténèbres», précisément.)

(ע"י בזהר פ' תזריע דמ"ז ע"ב. ובפ' בשלח דנ"ז ע"א. ועמ"ש בביאור ע"פ שחורה אני ונאווה בענין מצות לי"ת [לא תעשה] כו')

(Voir le Zohar, Parachat Tazria, page 47b, et Parachat Beshalach, page 57a. Voir aussi ce qui est écrit dans l'explication du verset «Je suis noire, mais belle», au sujet des mitsvot prohibitives, etc.)

וע"י נמשך גילוי זה גם בלב האדם למטה להיות בחי' כלי ומשכן שתהיינה כלולות בו ב' המדות אהבה ויראה גם יחד ע"י המשכת בחי' שלום הכולל ומחבר כו'.

Par cela, cette révélation est également attirée dans le cœur de l'homme ici-bas, afin qu'il devienne un réceptacle et une demeure où les deux attributs, amour et crainte, soient inclus ensemble, grâce à l'attraction du niveau de paix, qui englobe et unit, etc.

וע"י נאמר שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו (משלי כ"א) פ"י שלא תהא נפשו צרה וקצרה מהכיל ב' הפכים כאחד שהן אהוי"ר [אהבה ויראה]

À ce sujet, il est dit : «Celui qui garde sa bouche et sa langue préserve son âme des troubles (tsaros)» (Proverbes 21) ; c'est-à-dire que son âme ne soit pas étroite (tsarah) et trop limitée pour contenir ensemble deux opposés, à savoir l'amour et la crainte,

אלא כמ"ש הרחיבי מקום אהלך וגוי' והיינו ע"י שמירת פיו ולשונו בבחי' אתכפיא סט"א [סטרא אחרא] הן בבחי' סור מרע כו'

mais plutôt, comme il est écrit : «Élargis l'espace de ta tente», etc. Cela se réalise en gardant sa bouche et sa langue, par la soumission de la sitra a'hra (l'autre côté), notamment sous la forme de «s'éloigner du mal», etc.

[ועיין מענין שומר פיו ולשונו בשל"ה [בשני לוחות הברית] בתשב"כ [בתורה שבכתב] בס"פ תו"א [תורה אור] השייך לפי בהר שם פי' שזהו מענין מ"ם סתומה של למרבה המשרה ושם נאמר ולשלוט אין קץ כו' וכנ"ל]

(Voir également, au sujet de «Celui qui garde sa bouche et sa langue», le Chela, dans la partie consacrée à la Torah écrite, à la fin de Torah Ohr correspondant à la Parachat Behar ; il explique là que cela se rapporte au mem fermé du mot «lemarbeh» dans «À l'accroissement de la domination», où il est dit : «et à la paix, il n'y aura pas de fin», etc., comme indiqué plus haut.)

שע"ז נמשכה אהבה זו הכלולי [הכלולה] ביראה בפנימיות ותוכיות הלב להיות הלב בחי' כלי ומשכן לאהבה זו

Car c'est par cela que cet amour, inclus dans la crainte, est attiré dans la dimension intérieure (pnimiyout) et au plus profond du cœur, de sorte que le cœur devienne un réceptacle et une demeure pour cet amour,

והיא תקועה ושמורה לנצח כל תמוט ממנו כל הימים בין במחשבה בין בדבור ומעשה וכמ"ש ודברתם בשבתך בביתך ובלכתך וגוי'

et il y est fixé et gardé pour toujours, sans jamais s'en détacher, tous les jours, que ce soit dans la pensée, dans la parole ou dans l'action ; comme il est écrit : «Et tu en parleras lorsque tu seras assis dans ta maison et lorsque tu marcheras», etc.,

וקשרתם לאות וגוי' והוקשה כל התורה לתפילין שכמו שתפילין שהם על הקלף גשמי ושורה בהם קדושה עליונה מאור א"ס ב"ה הסוכ"ע בפרשיות הכתובין בהם.

«Et tu les attacheras comme un signe», etc. Toute la Torah a été assimilée aux téfilines : de même que les téfilines, qui reposent sur un parchemin matériel, sont empreintes d'une sainteté supérieure provenant de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, qui entoure tous les mondes (so-vev kol almin), par l'intermédiaire des passages qui y sont inscrits,

כך הוא ענין כל המצות שהם בעשיה גשמיות ואעפ"כ [ואף על פי כן] שורה ומלוכש בהם אור אי"ס ב"ה ולזאת יהיה כל מעשיו ודבוריו ומחשבותיו בעסק התורה והמצות בבחי' אהבה זו וביטול זה.

il en va ainsi de toutes les mitsvot : elles consistent en des actes matériels, et pourtant la Lumière infinie, béni soit-Il, repose en elles et s'y trouve revêtue. C'est pourquoi tous ses actes, ses paroles et ses pensées dans son étude de la Torah et sa pratique des mitsvot seront empreints de cet amour et de cette annulation de soi (bitoul).

משא"כ ע"י אהבה שמבחי' הצמאון אף שנמשך עליו בחינת וימינו תחבקני היא בחינת חיבוק מבחוץ ולכן היא חולפת ועוברת אחר התפלה כו'.

En revanche, l'amour qui provient de l'aspect de la soif, même si le niveau de «sa droite m'étreint» est attiré sur lui, est une étreinte extérieure ; c'est pourquoi il passe et s'évanouit après la prière, etc.

והמשככת גילוי זה בלב שיהא הלב משכן וכלי לאהבה זו שתהיה בפנימיותו ותוכיותו שתהיה תקועה ושמורה לנצח נעשה ע"י בחי' מחוקק שעושה חקיקה לכלי לקבל

L'attrance de cette révélation dans le cœur, afin que celui-ci soit une demeure et un réceptacle pour cet amour, qu'il l'abrite dans sa dimension intérieure et au plus profond de lui-même, et qu'il le garde fixé pour toujours, s'accomplit par le niveau du législateur (me'hokek), qui grave le réceptacle afin qu'il puisse recevoir.

(ועמ"ש ע"פ במחוקק במשענותם וע"פ החלצו מאתכם) ומחוקק זה משה כמ"ש כי שם חלקת מחוקק ספון הוא הדעת שהוא מקור התורה.

(Voyez ce qui est écrit au sujet du verset «avec le législateur, avec leurs bâtons» et du verset «Armez parmi vous-mêmes».) Ce législateur est Moché, comme il est écrit : «Car là est cachée la part du législateur» ; il s'agit de Daat (connaissance), qui est la source de la Torah.

וע"ז נאמר וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל (ועמ"ש במ"א ע"פ ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם)

C'est à ce sujet qu'il est dit : «Et voici la Torah que Moché a placée devant les enfants d'Israël.» (Voyez aussi ce qui est écrit ailleurs au sujet du verset : «Et voici les lois que tu placeras devant eux.»)

פִּי לִפְנֵי בַּחֲסִינָה פְּנִימִיּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִהְיוֹת הַמִּשְׁכָּה וְהַנּוֹרָא מִבַּחֲסִינָה אֶל עֲלִיּוֹן וּמִבַּחֲסִי יֵשֶׁת חֹשֶׁךְ סִתְרוֹ
יִהְיֶה גִילּוֹי אֹרֶךְ עַד שְׁמַאִיר אֹרֶךְ הָאֵהָבָה הַכְּלוּלָה בִּירְאָה בְּתוֹךְ פְּנִימִיּוֹת שָׁבוּ

Le sens de «devant» (lifnei) est : dans la dimension intérieure des enfants d'Israël, afin que «et le redoutable» y soit attiré depuis le niveau de «Dieu Très-Haut» et que, depuis le niveau de «Il fit des ténèbres Sa retraite», une lumière se révèle, jusqu'à ce que la lumière de l'amour inclus dans la crainte brille dans la dimension intérieure qui est en lui,

וְעַל יָדוֹ נַעֲשֶׂה הַלֵּב כְּלִי קִיבּוּל לִהְיוֹת תּוֹכִיּוֹת הַלֵּב וּפְנִימִיּוֹתוֹ רִצּוֹף אֵהָבָה זֶה כֵּל תְּמוּטָה לְעוֹלָם וְעַד.

et, par son intermédiaire, le cœur devient un réceptacle, de sorte que le cœur profond et sa dimension intérieure soient incrustés de cet amour, sans jamais vaciller, à jamais.

13 וְעַם כָּל הַנִּי"ל יוֹכֵן עֲנִיָּן וִידַעַת הַיּוֹם לִהְיוֹת שֶׁהַיּוֹם הוּא עִם הַלַּיְלָה וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד

Et, à la lumière de tout ce qui précède, on comprendra le sens de « Sache aujourd'hui » : le jour va avec la nuit, comme il est dit : « Il y eut un soir, il y eut un matin : un jour. »

הֵיִינוּ כְּבָרִיִּיתוֹ שֶׁל עוֹלָם בְּרִישָׁא חֲשׂוֹכָא וְהָדָר נְהוּרָא שְׁמֵן הַחֹשֶׁךְ נַעֲשֶׂה אֹרֶךְ כֵּךְ הוּא גִילּוֹי אֹרֶךְ אִ"ס
בִּי"ה מַחֲשֶׁךְ עֲלִיּוֹן בְּרִישָׁא חֲשׂוֹכָא בַּחֲסִינָה יֵשֶׁת חֹשֶׁךְ סִתְרוֹ וְאֶל עֲלִיּוֹן וְהָדָר נְהוּרָא לִהְיוֹת בַּחֲסִי אֹרֶךְ וּגִילּוֹי

C'est-à-dire, comme lors de la création du monde, « d'abord l'obscurité, puis la lumière » : de l'obscurité advint la lumière. Il en va de même pour la révélation de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il : elle procède d'une obscurité supérieure. « D'abord l'obscurité » — le niveau de « Il fit des ténèbres Sa retraite » et du Dieu Très-Haut —, puis « la lumière », afin qu'il y ait le niveau de la lumière et de la révélation.

וְהֵיִינוּ עִ"י הַדַּעַת וְזֶהוּ וִידַעַת הַיּוֹם וּמִזֶּה וִידַעַת כִּי הוֹי' הוּא אֱלֹהִים שֶׁנִּמְשָׁךְ לִהְיוֹת חִיבוּר וַיְחֻד שֵׁם הוֹי'
עִם שֵׁם אֱלֹהִים עִ"י הַמִּשְׁכּוֹת וַיִּי' וְהַנּוֹרָא מֵאֵל עֲלִיּוֹן הַכּוֹלֵל וּמַחְבֵּר הַשְּׁנֵי הַפָּכִים.

Cela se fait par le Daat (connaissance), et c'est là le sens de « Sache aujourd'hui » (veyadata). De là vient aussi : « Tu sauras que Havaya est Elokim » — c'est-à-dire qu'un lien et une union entre le Nom Havaya et le Nom Elokim se réalisent par les influx de la lettre vav de « et redoutable », provenant du Dieu Très-Haut, qui englobe les deux opposés et les unit.

14 והמשכה זו שהוא מלמעלה מעלה מן ההשתלשלות מבחינת ישך חשך סתרו להיות גילוי אור שהוא ע"י בחי' גבורות וצמצומים באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] תליא מילתא ע"י

Et cet influx, qui provient de bien au-dessus de l'enchaînement descendant des mondes (hichtal-chelout), du niveau de « Il fit des ténèbres Sa retraite », afin qu'une révélation de lumière ait lieu, ce qui se fait par le niveau des Guevourot (retenues) et des contractions (tsimtsumim), « la chose dépend d'un éveil d'en bas » : par

כי והשבות אל לבבך שיהיו ב' הלבבות כאחד שגם היצר הרע ישוב לעבודת ה' בבחינת אתכפיא ובטל רצונך כו' שבאתערותא דלתתא אתערותא דלעילא במקום שאתה מוצא גדולתו וכו' :

[à savoir,] « tu le ramèneras à ton cœur », afin que les deux cœurs soient comme un seul, de sorte que le mauvais penchant, lui aussi, revienne au service de D.ieu, dans l'esprit de la soumission (it-kafia) et de « Annule ta volonté », etc. ; car par un éveil d'en bas vient un éveil d'en haut, « partout où tu trouves Sa grandeur », etc.

15 קיצור. אך גילוי זה באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] תליא באתכפיא ואתהפכא חשוכא לנהורא שע"י נמשך מלמעלה גילוי ואור מתוך החושך העליון. שומר פיו ולשונו כו'.

Résumé. Mais cette révélation dépend d'un éveil d'en bas, de la soumission (iskafya) et de la transformation de l'obscurité en lumière, par lesquelles révélation et lumière sont attirées d'en haut, depuis l'obscurité supérieure. « Celui qui garde sa bouche et sa langue », etc.

והיינו ע"י במחוקק בחינת דעת וזהו וידעת היום. ומזה וידעת היום כי הוי' הוא האלקים. והיינו ע"י והשבות אל לבבך כו'.

Et cela se fait par « avec le législateur », le niveau de Daat (connaissance) ; c'est là « Connais ce jour ». De là vient : « Connais ce jour, que Havaya est Elokim. » Et cela se fait par « et tu le ramèneras à ton cœur », etc.

ועד"ז י"ל [יש לומר] משארז"ל [מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] (בברכות דנ"ה ע"ב) גבי בצלאל. בצל אל היית וידעת. פי' בצל אל היינו בחי' אל עליון כמ"ש בזח"ב [בזהר חלק ב'] תרומה (קנ"ב סע"א [סוף עמוד א]).

Dans cette même perspective, on peut expliquer ce que nos Sages, de mémoire bénie, ont dit (dans Berachos, page 55b) au sujet de Betsalel : « Tu étais dans l'ombre de D.ieu (betzel Kel), et tu savais. » Cela signifie que « dans l'ombre de D.ieu » désigne le niveau de D.ieu Très-Haut (Kel Elyon), comme il est écrit dans le Zohar, partie II, Terumah (fin de la page 152a).

ומזה נמשך בחי' וידעת היינו וידעת היום בחינת ברישא חשוכא והדר נהורא וכנ"ל ואח"כ והשבות אל לבבך כו'

De cela découle le niveau de «et tu savais», c'est-à-dire «Connais ce jour», le niveau de «d'abord l'obscurité, puis la lumière», comme mentionné plus haut; ensuite vient «et tu le ramèneras à ton cœur», etc.

וזהו שאמר לעשות משכן תחלה להמשיך המקיף העליון מבחינת ישת חשך סתרו ואח"כ ארון וכלים שיהיה ההתכללות בפנימית.

C'est pourquoi il dit de faire d'abord le Michkan (Tabernacle): afin d'attirer la lumière englobante supérieure (makif) du niveau de «Il a fait de l'obscurité Sa retraite»; et ensuite l'Arche et les réceptacles, afin que l'inclusion mutuelle se fasse dans la dimension intérieure.

ועיין מענין כי הוי' הוא האלקים בזח"ג [בזהר חלק ג] נשא (קמ"ג א'). קרח (קע"ח ב') פ' אחרי (דס"ה א') בראשית (ד"ב סע"א [סוף עמוד א]). וארא (דכ"ה א') ועמ"ש מזה בד"ה שובה ישראל:

Voir, au sujet de «que Havaya est Elokim», le Zohar, partie III, Naso (143a); Korach (178b); Parshas Acharei (page 65a); Bereishis (fin de la page 12a); Va'eira (page 25a). Voir également ce qui est écrit à ce sujet dans le discours qui commence par «Reviens, Israël».

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/vaeschanan/7/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak